

**Újabb adatok a Tömördi Madárvárta környékének pókfaunájához V.
A Kis-tó magassásosának (*Caricetum vesicariae*) talajlakó pókfaunája.**

Kovács Péter és Szinetár Csaba
Nyugat-magyarországi Egyetem, Biológia Intézet
Szombathely, Károlyi G. tér 4. e-mail: comaroma@citromail.hu; szcsaba@ttmk.nyme.hu

P. Kovács, Cs. Szinetár: New Data about the Fauna of Spiders at the Bird-observatory of Tömörd IV.

In this short essay we inform our readers about the results of 2008. This year the traps were located in the marsh of the small lake. The examined sampling showed 24 various species of spider. The *Pardosa prativaga*, *Drassyllus lutetianus* and *Trochosa ruricola* were the dominant species.

A Tömördi Madárvárta környezetének biodiverzitás vizsgálata keretében 10 éve zajlanak arachnológiai vizsgálatok. 2008-ban a gyűrűző állomásnak helyet adó akácok és a cseres-tölgyes között húzódó Kis-tó területén mértük fel a talajlakó pókfaunát. A sekély mederben csaknem homogén hólyagos sás állományt találunk (*Caricetum vesicariae*). Itt végeztük el a korábbi évekével azonos módszerrel és ráfordítással a talajcsapdás mintavételt. 30 darab Barber-féle talajcsapdát üzemeltettünk 2x2 méteres négyzethálóban elhelyezve május első felében. A gyűjtésekben és a feldolgozásban, ebben az évben is részt vettek a Nyugat-magyarországi Egyetem Természettudományi és Műszaki Karának biológia szakos hallgatói. A befogott 393 egyed 24 fajt képviselt.

A hólyagsásos területén gyűjtött mintavételben ivarérett példányokkal képviselt pókfajok listáját és fogási eredményeit a 1. táblázat tartalmazza.

	Taxon	E	D	T
1.	<i>Pardosa prativaga</i>	235	D	E
2.	<i>Drassyllus lutetianus</i>	45	D	E
3.	<i>Trochosa ruricola</i>	33	D	E
4.	<i>Pirata hygrophilus</i>	14	SD	R
5.	<i>Alopecosa pulverulenta</i>	13	SD	E
6.	<i>Trochosa terricola</i>	12	SD	E
7.	<i>Pardosa alacris</i>	10	SD	R
8.	<i>Ozyptila trux</i>	8	SD	E
9.	<i>Pocadicnemis juncea</i>	4	SD	R
10.	<i>Pirata piraticus</i>	3	GY	E
11.	<i>Drassodes pubescens</i>	2	GY	R
12.	<i>Pardosa maisa</i>	2	GY	RI
13.	<i>Phrurolithus festivus</i>	1	r	R
14.	<i>Eurocoelotes inermis</i>	1	r	R
15.	<i>Pardosa lugubris</i>	1	r	R
16.	<i>Stylophora concolor</i>	1	r	E
17.	<i>Oedhotorax apicatus</i>	1	r	E
18.	<i>Xysticus kochi</i>	1	r	E
29.	<i>Drassodes lapidosus</i>	1	r	R

20.	<i>Cercidia prominens</i>	1	r	RI
21.	<i>Clubiona stagnatilis</i>	1	r	R
22.	<i>Euryophus flavomaculata</i>	1	r	R
23.	<i>Palliduphantes pillichii</i>	1	r	-
24.	<i>Liocranoeca striata</i>	1	r	-
Összes fajsám:				24
Összes egyedszám:				393

1. táblázat. A hólyagos sásos élőhely fogási eredményei (Pókok (Araneae))

Jelmagyarázat: **E:** Egyedszám; **D:** Dominancia (*D:* domináns, *SD:* subdomináns; *GY:* gyakori; *r:* ritka)
T: Bolygatás tolerancia (*E:* bolygatást tűrő, másodlagos élőhelyre jellemző faj; *R:* másodlagos, bolygatott és természetközeli élőhelyekre egyaránt jellemző faj; *RI:* természetközeli élőhelyre jellemző, bolygatást nem, vagy csak kis mértékben toleráló faj).

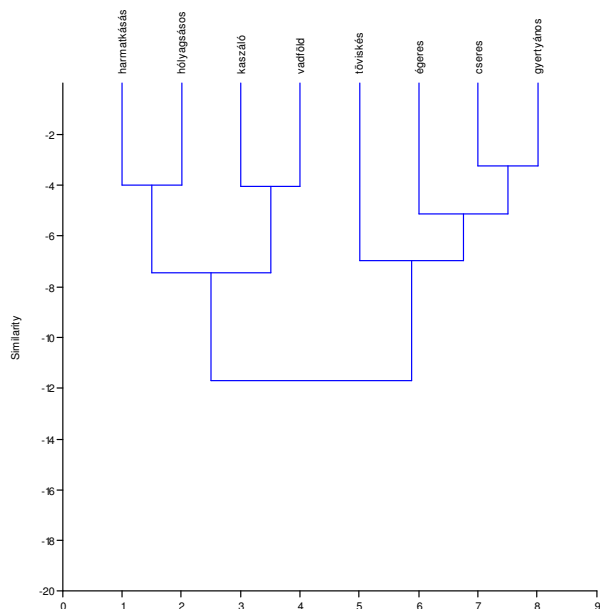
Az 2. táblázatban összefoglaltuk az eddig felmért természetközeli élőhelyfoltok esetében regisztrált egyed- és fajsámokat.

	Élőhelyek	Egyedszám	Fajsám	Fajgazdagság (Margalef-index)
1.	Cseres-tölgyes	214	24	4.28
2.	Töviskés	264	35	6.10
3.	Hegyi-kaszálórét	921	24	3.37
4.	Harmatkásás	412	32	5.14
5.	Spontán cserjés (felhagyott vadföld)	489	33	5.16
6.	Gyertyános-tölgyes	108	17	3.41
7.	Égeres	107	23	4.71
8.	Hólyagsásos	393	24	3.85

2. táblázat. A vizsgált élőhelyek faj- és egyedszámjai

A hólyagos sásos élőhely talajfaunájának mindhárom domináns pókfajára (*Pardosa prativaga*, *Drassyllus lutetianus*, *Trochosa ruricola*) jellemző, hogy a bolygatást jól toleráló, nedves élőhelyeken általánosan előforduló, gyakori fajok. Megállapítható, hogy a vizsgált élőhelyen többségben vannak a bolygatást jól, illetve közepesen elviselő, másodlagos élőhelyekre jellemző pókok. A vizsgált élőhely antropogén eredetű mechanikai bolygatástól mentes, egyes foltokban a nagyvadak rendszeresen használt váltói jelentenek csak mechanikai bolygatást. Az elmúlt tíz vizsgálati év tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a terület vízellátottsága szélsőségesen ingadozik. Aszályos években már tavasszal is száraz a terület, míg máskor a májusi időszakban is magas még a talaj és a sásavar víztartalma. Tényleges vízborítást a vizsgálati időszakban (május), egyik évben sem tapasztaltunk. A bolygatást toleráló fajok magas aránya nagy valószínűséggel, az ingadozó nedvességgel hozható kapcsolatba. A kiegyenlítően nedves élőhelyet igénylő fajok számára a Nagy-tó harmatkásás társulása lényegesen kedvezőbb, stabilabb élőhelyet jelent. Természetes élőhelyeket jelző fajként emelhető ki a *Pardosa maisa* és a horgas keresztespók (*Cercidia prominens*). A listában szereplő két utolsó faj esetében, a hazai és egyben közép-európai ritkaságukból kifolyólag nem ismerjük fentiekben tárgyalt tolerancia tulajdonságokat (*Palliduphantes pillichii*, *Liocranoeca striata*). Hazánkban mindkét faj kimondottan ritkának számít, így

előkerülésük faunisztikai szempontból is említésre méltó. Érdekessége a fajoknak, hogy egy a hazánkhoz sok szállal kötődő kiváló lengyel arachnológus *Wladyslaw Kulczynski* volt a leírójuk 1915-ben, illetve 1882-ben. A vitorlás pókfajnak (*Palliduphantes pillichii*) ismereteink szerint ez a harmadik hazai adata. Ausztriai előfordulási adatai alapján tudjuk, hogy élőhely választása nagyon változatos. Természetes száraz gyepektől városi, másodlagos füves területeken keresztül a nedvesebb ártéri ligeterdőkig találkozhatunk vele. Európa szerte ritka. Az avarpókok (*Liocranidae*) családjának relatív ritka faja a *Liocranoeca striata*, mely általában a nedvesebb élőhelyeket kedveli ugyanakkor a megvilágításra közömbös. A fentiekén kívül szintén nedvesség kedvelő fajok: *Pirata piraticus*, *Pirata hygrophilus*, *Pardosa maisa*, *Clubiona stagnatilis*. A 2008-as gyűjtés eredményeként hat fajjal bővült a terület faunalistája: *Palliduphantes pillichii*, *Liocranoeca striata*, *Pardosa lugubris*, *Clubiona stagnatilis*, *Phrurolithus festivus*, *Drassodes lapidosus*). Az eddig vizsgált élőhelyek pókfaunájának hasonlósági kapcsolatát ábrázoló diagrammon láthatjuk, hogy az aktuálisan felmért hólyagos sásos faunája a Nagy-tó harmatkásásában élő pókegyütessel van legközelebbi viszonyban, ami a hasonló vegetációs szerkezettel, fényviszonyokkal, továbbá vízellátottsággal magyarázható.

1. ábra A Tömördi Madárvárta körzetében vizsgált élőhelyek talajlakó pókfaunájának hasonlósági viszonyai. (Tömörd 1999-2008.)

1. kép. Hólyagos sásos a Kis-tó területén. A 2008-as év talajzoológiai felmérés helye. (Tömörd, 2008. 05. 19.)